

Ka Igkarangeb ne Sulat ni Pablu te Matig-Kurintu

Igpewun-a

Ka igkarangeb ne sulat ni Pablu te Matig-Kurintu, diye din sulata te Masidunya. Insulat din seini te timpu ne kene amana ne meupiya ka rilasyon dan te migmalintutuu diye te Kurintu.

Kayi te an-anayan ne baad te seini ne baseen, migpangguhud si Pablu meyitenged te rilasyon dan te migmalintutuu diye te Kurintu. Impangguhud din ka pegkasasew rin meyitenged te pegpeyilew wey pegsupak kandin te migmalintutuu. Ne impangguhud din man-e ka kahale din ne ka seeye ne pegkabelu din, nakapamehas te peg-inniyug te migmalintutuu te sale dan wey nekeguli ka meupiya ne geyinawa ran. Ne mighangyu sikandin te migmalintutuu ne egpabulus ne egpangangey te dasag dan ne igbulig te migmalintutuu ne egkaayu-ayu diye te Hirusalim.

Te katammanan ne hep-at ne kapitulu, impangabangan ni Pablu ka pegkaapustulis din te seeye se mig-angken ne sikandan de ka malehet ne apustulis. Sikandan seeye se migbayung ki Pablu ne kene kun ne malehet ne apustulis.

Ka nasulat te seini ne baseen

Igpewun-a 1:1-11

Ka rilasyon ni Pablu te migmalintutuu diye te Kurintu 1:12-7:16

Ka igbulig para te migmalintutuu diye te Hudiya 8:1-9:15

Ka pegpangabang ni Pablu te kandin ne
katenged isip apustulis 10:1–12:21
Ka katammanan 13:1-13

¹ Sikeddiey si Pablu ka migpeuyan te seini ne sulat duma te suled ta ne si Timutiyu. Apustulis a ni Kristu Hisus pinaahi te pegbuut te Manama.

Egpangemusta key kaniyu te migmalintutuu te Manama due te Kurintu duma te langun ne keet-etawan din diye te intiru ne Akaya.

² Ka keyid-u wey keupianan ne egpuun te Manama ne Amey ta wey te Magbebaye ne si Hisu Kristu, egkaangken niyu.

Ka pegpasalamat ni Pablu te Manama

³ Egdayanen ta ka Manama ne Amey te Magbebaye ta ne si Hisu Kristu. Hiid-uwen sikandin ne Amey, wey Manama ne talagliwang te langun ne egkeyirapan. ⁴ Egliwangen ki nikandin te langun ne igkeyirapi ta, su eyew egpakaliwang ki degma te seeye se due igkeyirapi ne minsan nekey. Egpakaliwang ki kandan iling te pegliwang ne narawat ta puun te Manama. ⁵ Masalig ka in-antus ta ne iling te in-antus ni Kristu, sikan naa, masalig degma ka narawat ta ne pegliwang pinaahi ki Kristu. ⁶ Emun ke egkeyirapan key, pegliwang naa sika kaniyu wey para te kaluwasan niyu. Ne iling naan ded degma, emun ke egkaliwang key, egpakaliwang key degma kaniyu, su eyew kene kew egkapelaan ne eg-antus te keyirapan ne iling te in-antus ney. ⁷ Dakel ka pegsalig ney kaniyu. Nakataha key ne taheed te eg-antus

kew iling kanami, egliwangen kew red degma te Manama iling kanami.

⁸ Me suled, egkeupian key ne egkanengnengan niyu ka nabaybayaan ney ne keyirapan diye te prubinsya te Asya. Pepeiti naan de iya seeye se nabayaan ney su hendue te kene ney e egkeelehan wey hendue te igpatey ney en iya. ⁹ Ka malehet, nangenan ney ne seinid en iya ka katammanan ney. Piru neyitabu bes seeye eyew kene key egsalig te pegkeetew ney, ke kene, te Manama re ne iyan eg-uyag te me minatey. ¹⁰ Inluwas key iya nikandin puun te makaalat-halat ne keyirapan, wey egluwasen key red man-e nikandin te egginguma pad ne keyirapan. Sikandin de ka egkapallateng ney ne egpabulus ne egluwas man-e kanami, ¹¹ ne bulihi key degma nikaniyu te eg-ampu. Ne emun ke eggimuwen niyu sika, egtabaken te Manama ka me peg-ampu niyu wey egbulihan key nikandin, wey masalig ka egpasalamat kandin tenged kanami.

Nabalbalawan ka planu ni Pablu

¹² Due seini se igpakapeggal ney, wey nakataha key ne malehet iya seini: ka pegbebatasan ney diye te me etew, matareng key iya wey malinis ka tuyu ney diye te tangkaan te Manama, labi en iya due te kaniyu. Neyimu ney sika pinaahi te bulig wey keyid-u te Manama, kene ne pinaahi te kanami ne katuenan. ¹³ Su kene key egsulat kaniyu te kene niyu egkabasa wey egkasabut. Eg-iman-iman a ne egginguma red ka timpu ne egkasabut-sabut key red iya

nikaniyu, ¹⁴ minsan kene kew bayew egpakasabut kuntee, su eyew te peglibed te Magbebaye ne si Hisus, egpakapeggasal kew red kanami iling te pegpegasal ney kaniyu.

¹⁵ Ne tenged su nakanengneng a ne nakasabut kew kayi, sikan naa ka nakaplanu a ne eggunaan ku perem sikaniyu egpanumbalayi eyew kararuwa kew egkapanalangini. ¹⁶ Migplanu a ne egpanumbaley kaniyu te peggendiye ku te Masidunya wey egtulan ded man-e te peglibed kud e eyew igpakaligkat a nikaniyu peendiye te Hudiya. ¹⁷ Ne puun su ware natuman sika, kahiyen niyu buwa ne egkaalin-halin ka suman-suman ku? Wey ke iling e naa ne egplanu te me etew kayi te kalibutan ne mahaan eg-uya-uya piru egkene-kene bes perem? ¹⁸ Ne puun su matinumanen ka Manama, egkasalihan degma ka inlalag ney kaniyu, su emun ke eg-uya-uya key, uya naan iya. ¹⁹ Su si Hisu Kristu, ne Anak te Manama, ka inwali ney engki Timutiyu wey Silas diye te kaniyu, kene sikandin eg-uya-uya ke egkene-kene, su ka langun ne eglalahen din, egtumanen din iya. ²⁰ Su pinaahi ki Kristu, natuman ka langun ne saad te Manama. Ne sika ka egpuunan ne pinaahi ki Kristu, egpakakahi ki te malehet iya, eyew egkarayan ka Manama. ²¹ Sika ne Manama ka miglig-en kanta due ki Kristu wey sikandin ka mig-alam kanta. ²² Intahuan ki degma nikandin te palinneu ne kandin kid en iya, ne iyan din impeugpe kayi te pusung ta ka Panisingan din eyew egpakataha ki ne egtumanen din iya ka

langun ne insaad din.

²³ Ka Manama ka talagpamalehet ku ne malehet ka eglalahen ku. Iyan egpuunan ne wara a miggendue te Kurintu su eyew kena a egpakapasakit kaniyu. ²⁴ Ne kene ne iyan ku igpasabut due ne menu egmanduan ney e ka pegpalintutuu niyu, ke kene, miggimu key дума kaniyu su eyew perem egkahale kew, su nakataha key e ne maligen e ka pegpalintutuu niyu.

2

¹ Sikan naa ka nakaplanu a ne kena a eglited egpanumbaley due te kaniyu su kema ke egpakapasakit e red man-e kaniyu iling te peggenduen ku dengan. ² Su emun ke egkapasakitan ku pad sikaniyu, hentew naan e ka egpakapahale keddi? Warad e lein, gawas iya kaniyu te napasakitan ku. ³ Sika ka egpuunan ne insulatan ku sikaniyu te iling ded te insulat ku dengan, su eyew te peggenduen ku, kena a egkasakitan te seeye se egpakapahale perem keddi. Su nakataha a ne emun ke egkahala a, egkahale kew degma langun. ⁴ Pegsulat ku dengan kaniyu, amana ne masakit ka geyinawa ku wey migsinehew a tenged te kalaggew ku. Kene ne iyan ku tuyu ka pegpasakit kaniyu, ke kene, igkeupii ku re perem ne egpakataha kew ne amana ku dakeli sikaniyu te geyinawa.

Ka pegpasaylu te nakasale

⁵ Na, meytenged te seeye se nakapasakit, kene ne sikeddi ka impasakitan din, su sikaniyu, piru kene ne sikaniyu langun. Egkahiyen ku ne

kene ne sikaniyu langun, su egkeepes a ne egpakalalag a te gahag. ⁶ Eleg de iya ka pegsapad kandin te kasuluhan kaniyu. ⁷ Purisu, pasayluwa niyud e sikandin wey liwanga niyud e, su kema ke egkeuyan sikandin ke egmangune-kune ka kalaggew rin. ⁸ Sikan naa, eghangyu a kaniyu ne ipapitew niyu ne miggeyinawaan niyu pad iya sikandin. ⁹ Sika ka egpuunan ne migsulatan ku sikaniyu dengan, eyew peg-eleg-eleg kaniyu wey eyew egpakataha a ne egtumanen niyu red iya ka langun ne ingkahi ku. ¹⁰ Emun ke egpasayluwen niyu sikandin, egpasayluwen kud e degma. Piru ka malehet, ke duen ma keilangan ne egpasayluwen ku, impasaylu kud e sikandin diye te tangkaan ni Kristu tenged kaniyu. ¹¹ Innimu ku sika su eyew kene ki egkatalu wey egkalimbungan ni Meibulan, su nakataha kid ma te mareet ne planu rin.

Ka pegkabantali ni Pablu diye te Truwas

¹² Pegginguma ku diye te Truwas te pegwali ku te Meupiya ne Panugtulen meytenged ki Kristu, nakita ku ne tapey e andama te Magbebaye ka paahi eyew egpekeyimu a te igpeyimu rin keddiey. ¹³ Piru nabantalan a su ware ku nakita diye ka suled ta ne si Titu. Purisu migpanaha-taha a kandan diye wey miggendiya ad te Masidunya.

Ka kapanaluwan pinaahi ki Kristu

¹⁴ Piru salamat te Manama su pinaahi te pegsabeka ta ki Kristu, sikandin ka layun egpangulu kanta te kapanaluwan. Eggamiten ki nikandin eyew te pegpeila ki Kristu te

minsan hendei iling te heemuti ne insinsu. ¹⁵ Su egpekeiling ki te meemut ne insinsu ne inhalad ni Kristu diye te Manama, ne egkaarek te seeye se egkengalluwas wey minsan seeye se egmekeendiyad te karereetan. ¹⁶ Te seeye se egmekeendiye te karereetan, egpekeiling sika te ngareg te minatey ne egpakapatey te etew; piru te seeye se egkengalluwas, egpekeiling sika te peemut ne egbehey te umul. Na, hentew ma ka eleg te iling due ne himu? ¹⁷ Su kene key ne iling te kasuluhan ne egpangguhud te lalag te Manama eyew te pegpaneleppi. Piru puun su ka Manama ka migpeuyan kanami, wey sikandin ka migtengteng kanami, leleheti iya mule ka impangguhud ney kaniyu isip me suluhuanen ni Kristu.

3

Ka iyam ne kasabutan

¹ Kema ke egsuman-suman kew ne migpeg-gasal key e man-e te pegkeetew ney? Kene key ne iling te дума ne keilangan ne eg-uyan te sulat eyew te pegpeila-ila kaniyu. Ne kene degma ne keilangan ne eg-uyan key te sulat ne egpuun kaniyu te pegpeila-ila kanami diye te egkeendiyaan ney. ² Kene ney ne keilangan sika, su hendue te sikaniyu mismu ka sulat ney te pegpeila-ila ne nasulat kayi te pusung ney*, su eyew egkanengnengan wey egkabasa te langun. ³ Klaru ne henduen kew te sulat ni Kristu ne impeuyan pinaahi kanami. Piru kene ne tinta ka

---

* **3:2** Te дума ne baseen ne Grigu: niyu. **3:3** Iks 24:12; Hir 31:33; Isi 11:19; 36:26.

inggamit te pegsulat due, ke kene, ka Panisingan te manekal ne Manama. Ne kene ne diye sulata seini te malumpayag ne batu, ke kene, diye te pusung te etew.

⁴ Egpakalalag key te iling due tenged su amana key migsalig te Manama pinaahi ki Kristu. ⁵ Piru kene key egpakaangken ne egpekeyimu key te iling due puun te katuenan ney, su ka katuenan ney, diye de egpuun te Manama. ⁶ Sikandin ka migbehey kanami te katuenan ne egpanulu meyitenged te iyam ne kasabutan. Ka seini ne kasabutan, kene ne sinulat ne balaud, ke kene, pinaahi mule seini te Panisingan te Manama. Su ka sinulat ne balaud, eg-uyan te kamatayen, piru ka Panisingan, egbehey mule te umul ne ware egtamanan.

⁷ Te pegbehey te Manama ki Muwisis te Balaud ne insulat diye te malumpayag ne batu, kene egpakamemetmet ka me kabuhalan ni Israil te ulaula ni Muwisis su amana ne masil-ew, minsan egkapahan-ganaran e egkaawe ka kasil-ew. Ne emun ke iling ma due kasil-ew ka impakita te Manama te pegbehey rin te Balaud ne eg-uyan te kamatayen, ⁸ labew en iya ka katelesan ne impakita rin te pegbehey rin te Panisingan din! ⁹ Su ke impakita te Manama ka kasil-ew te katelesan din te pegbehey rin te Balaud ne egpekewukum, labew en iya ne igpakita rin ka katelesan din ke egmatarengen din e ka me etew. ¹⁰ Ka malehet, ka kasil-ew te katelesan te Balaud dengan, ware de nekegmenu ke igpeiling ta te kuntee ne kasil-ew te katelesan te seini se iyam ne kasabutan.

¹¹ Su emun ke due katelesan te sika se Balaud ne egkaawe ded, iyan naan pa kene ne labew ka katelesan te sika se kasabutan ne kenad iya egkaawe.

¹² Purisu, puun su egpallateng key ne ka iyam ne kasabutan kene egkaawe, kene key en iya egkaaldek ka egwali. ¹³ Kene key ne iling ki Muwisis ne migbubunbun te ulaula rin eyew kene egkakita te me kabuhalan ni Israil ka kasil-ew te ulaula rin ne egkapahan-ganaran bes e egkaawe. ¹⁴ Piru makehal ka me ulu ran, su minsan kuntee, emun ke egbaseen dan e ka tapey ne kasabutan, hendue te egbunbunan ka me suman-suman dan su eyew kene sikandan egpakasabut te kamalehetan. Egkaawe de ka sika ne bunbun pinaahi te pegpalintutuu ki Kristu. ¹⁵ Uya iya, minsan kuntee, emun ke egbaseen dan ka sinulat ni Muwisis, hendue te egbunbunan ded ka me suman-suman dan. ¹⁶ Piru ke egparani e ka etew diye te Magbebaye, egkaawe e ka nakabunbun te suman-suman din. ¹⁷ Na, ka egkahiyen kayi ne Magbebaye, sika se Panisingan te Magbebaye. Ne emun ke iyan mig-ugpe due te etew ka Panisingan te Magbebaye, duen naan e kaligwangan din. ¹⁸ Ne sikanta langun se warad bunbun te ulaula, egpekeiling ki te alungan ne egkakitaan te katelesan te Magbebaye. Ne ka sika ne katelesan, diye egpuun te Magbebaye ne sika se Panisingan te Manama. Sikandin ka egpabulus ne egbalew-balew kanta taman te egpekeiling kid en iya kandin.

4

Ka karatuan ne intahu te kuren ne innimu puun te tane

¹ Purisu, puun su ka Manama ka migbehey kanami te seini ne himu pinaahi te keyid-u rin, ware key naawei te kabagget. ² Insawile ney e ka mekeyilew-hilew ne himu ne eggimuwen te heles de. Ware key migpanlimbung te minsan hentew wey ware ney balbalawi ka lalag te Manama, ke kene, migpangguhud key te kamalehetan diye te tangkaan te Manama. Ne migpakannekalan ney ne ware igkarew-ey kanami te langun ne etew. ³ Ne minsan ke neeles diye te дума ka kamalehetan meyitenged te Meupiya ne Panugtulen ne inwali ney, piru diye de neeles sika te me etew ne egpekeendiye te karereetan. ⁴ Kene sikandan egpalintutuu, tenged su imbunbunan ni Meibulan* ka suman-suman dan eyew kene sikandan egpakakita te kalayag te Meupiya ne Panugtulen meyitenged te katelesan ni Kristu. Ne si Kristu ka iling en iya te Manama. ⁵ Ne kene ne meyitenged te pegkeetew ney ka inwali ney, ke kene, meyitenged ki Hisu Kristu ne Magbebaye. Ne sikanami, me suluhuanen key re nikaniyu tenged ki Hisus. ⁶ Su ka Manama ne migkahi, “Eglayag diye te karusileman ka kalayag,” sikan ded ne Manama ka migbehey te kalayag kayi te me suman-suman ta eyew egkabehayan te kalayag ka дума pinaahi te peg-ila te katelesan din ne impakita rin pinaahi ki Kristu.

---

* **4:4** Te Grigu: manama te seini ne kalibutan. **4:6** Hin 1:3.

⁷ Piru sikanami, egpekeiling key re te kuren ne innimu puun te tane ne intahuan te mahal ne karatuan ne sika se pegpangguhud te Meupiya ne Panugtulen, eyew egkakita te me etew ne ka amana ne dakel ne geem ne nakatahu kayi te mahuye ne lawa ney, kene ne kanami ne geem, ke kene, kandin te Manama. ⁸ Egkeyirapan key te minsan nekey ne paahi, piru kene key red egkatalu. Egkabenga-benga key, piru kene key red eg-engked. ⁹ Imbaybayaran key, piru ware key red engkeri te Manama; amana key pasak-iti, piru ware key red himatayi. ¹⁰ Layun key igsalerep te kamatayen ne iling te kamatayen ni Hisus, eyew egkakita kayi te lawa ney ka umul ne imbehey ni Hisus. ¹¹ Ne taheed te neuyag key pad, layun key iya egpakasalerep te kamatayen tenged te pegpalintutuu ney ki Hisus, su eyew egkakita ka umul rin kayi te lawa ney ne egpatey pad. ¹² Purisu malehet iya ne egسالerep key layun te kamatayen, su eyew egpakaangken kew te umul ne ware egtamanan.

¹³ Due nasulat te Kasulatan ne miggenendue, “Egpangguhud a su migpalintutuu e ma.” Ne iling ded degma due ka innimu ney, migpangguhud key su migpalintutuu key ma. ¹⁴ Su nakaneng-neng key ne ka Manama ne mig-uyag te Magbe-baye ne si Hisus, iyan ded degma eg-uyag kanami дума ki Hisus, wey eg-uyanen key nikandin дума kaniyu diye te tangkaan din. ¹⁵ In-antus ney sika se langun tenged kaniyu, su eyew egmasalig ka me etew ne egpakarawat te keyid-u te Manama wey egmasalig ka egpasalamat kandin, sikan naa

ka egkasaye iya sikandin.

Ka peg-ugpe pinaahi te pegpalintutuu

¹⁶ Sika ka egpuunan ne ware key naawei te kabagget. Ne minsan ke egkapahan-ganaran e egmahuye seini se me lawa ney, piru inlig-en ded ka me gimukud ney tagse aldew. ¹⁷ Ka keyirapan ne in-antus ney, kene amana ne mabehat wey eglihad de sika, du te sika se dakel ne katelesan ne ware katamanan ne egkaangken ney keureme diye te langit. ¹⁸ Su kene ne iyan ney intengtengan sika se egkakita kayi te ampew te tane, ke kene, sika se kene egkakita ne diye te langit. Sika se egkakita, eglihad de, piru ka kene egkakita, ware mule katamanan.

5

Ka iyam ne lawa

¹ Su nakanengneng ki ne emun ke egkahuhus e ka balungbalung ne in-ugpaan ta kayi te ampew te tane, ne iyan sika se lawa ta, duen ded egpeugpaan te Manama kanta diye te langit, sika se ware egtamanan ne lawa ne innimu te Manama para kanta, ne kene ne hinimuwan te etew. ² Kuntee, egkawangalan ki tenged su amana ki egkeupian ne egkabalbalawan e ka lawa ta, ³ su eyew ke igsaluub tad ka sika ne lawa ne diye te langit, kenad e egkakita ne migpalawas bes ka gimukud ta. ⁴ Su taheed te kayi ki pad kuntee mig-ugpe te seini ne lawa, egpakareg-uy ki pad iya te peg-antus ta. Piru kene ne iyan igpasabut due ne menu egkeupian kid e ne eg-awe te lawa ta kayi te ampew te tane, ke kene, egkeupian kid

e ne egkasaluuban te lawa ne egpuun te langit, su eyew seini se lawa ne egpatey pad, egkaliwanan e te lawa ne kenad iya egpatey. ⁵ Ka Manama ka mig-andam kanta eyew egkarawat ta ka seini se iyam ne lawa, wey imbehayan ki nikandin te Panisingan isip palinneu ne egtumanen din iya sika.

⁶ Purisu ware ki migmahuye. Nakataha ki ne taheed te kayi ki pad te seini ne lawa, ware ki naan pad diye te Manama. ⁷ Su ka peg-ugpe ta kuntee pinaahi pad te pegpalintutuu, kene ne pinaahi ke nekey ka egkiteen ta. ⁸ Ware ki migmahuye minsan ke egkeupian kid e perem ne eg-engked te seini ne lawa wey eg-ugpe e duma te Magbebaye. ⁹ Su minsan ke kayi ki pad te ampew te tane wey ke diyad e te langit, egkeupian ki ne egpakapahale kandin. ¹⁰ Su keilangan ne eg-atubang ki langun diye ki Kristu eyew eggukuman nikandin. Ne ka tagse sabeka, egpakarawat te eleg kandin sumale te hinimuwan din kayi te ampew te tane, meupiya ma wey se mareet.

Ka pegpeuliey te meupiya ne geyinawa

¹¹ Purisu, tenged su due kaaldey ney te Magbebaye, impehes ney ka me etew ne egpalintutuu. Nakataha ka Manama ne malehet iya ka tuyu ney, wey eg-iman-iman key ne nakaneng-neng kew red degma due. ¹² Ne kene ne inlalag ku seini ne menu egpegasal key, ke kene, egbehayan ney re sikaniyu te puunan ne igpakapegasal key nikaniyu, su eyew egpakatabak kew te seeye se iyan de igpegasal ke nekey ka egkakita

diye te etew, kene ne sika se diye te pusung din. ¹³ Emun ke due egkahi ne henduen key te egmambusawen, balahad de due, tenged su ka langun ne eggimuwen ney, para sika te Manama. Ne emun ke due man-e egkahi ne maheteng ka sumansuman ney, sikaniyu mismu, nakatahe e ne para kaniyu ka himu ney. ¹⁴ Su tenged te geyinawa ni Kristu kanami, warad e lein ne egkeyimu ney gawas te pegtuman kandin. Su nakataha key ne namatey si Kristu para te langun, sikan naa, nekeiling de te namatey e degma ka langun ne etew. ¹⁵ Iyan igpasabut due ne namatey sikandin para te langun ne etew eyew ka me etew ne neuyag pad, kenad e ne iyan pad eg-ikulen ka igkeupii ran, ke kene, sikan e se igkeupii te sika se namatey wey neuyag para kandan.

¹⁶ Purisu, puun kuntee, kene key e eg-ugsi-ugsi te duma ne etew iling te innimu te kene egpalintutuu te Manama. Dengan, iling due ka peg-ugsi-ugsi ney ki Kristu, piru kenad e ne iling due kuntee. ¹⁷ Purisu, ka minsan hentew ne nasabeke e diye ki Kristu, imbalbalawan e sikandin te Manama. Naawe e ka tapey ne pegkeetew rin, wey miggingume e ka iyam. ¹⁸ Ka Manama ka miggimu te seini se langun, wey sikandin ka impeg-uli te meupiya ne geyinawa ta diye te kandin pinaahi ki Kristu. Imbehayan key te Manama te himu ne egpeg-uli ka meupiya ne geyinawa te me etew diye te kandin. ¹⁹ Iyan ney igpasabut, ne egpeg-ulien te Manama ka meupiya ne geyinawa te langun ne etew diye te kandin pinaahi ki Kristu, wey kene din e egsumsumanen ka sale dan. Sika ka insalig te Manama kanami ne

guhuren ne igpepangguhud.

²⁰ Purisu, sikanami ka impeuyan ni Kristu, wey nekeiling de te egpakiglalag mismu ka Manama pinaahi kanami. Ne egbanasal key kaniyu isip ki Kristu ne pegbanasal ne peg-ulia niyu ka me-upiya ne geyinawa niyu te Manama. ²¹ Ware sale ni Kristu, piru sikandin ka impeparusaan te Manama tenged te me sale ta, su eyew pinaahi te pegsabeka ta ki Kristu, eg-isipen ki te Manama ne matareng.

6

¹ Ne puun su talagbulig key te Manama, egbanasalan ney sikaniyu ne kene niyu batasana ne hendue te ware karuan ka keupiya wey keyid-u te Manama ne narawat niyu. ² Su migkahi ka Manama,

“Indineg ku iya sikeykew te eleg ne timpu,
wey imbulihan ku sikeykew te aldew te kaluwasan.”

Pammineg kew! Kunteen iya ka eleg ne timpu wey ka aldew te kaluwasan.

³ Ware key miggimu te egpakasaligkat te duma, su eyew ware igkarew-ey te himu ne imbehey kanami. ⁴ Ke kene, pinaahi te langun ne eggimuwun ney, impakita ney ne suluhuanen key iya te Manama tenged te amana ne peg-antus ney te kasakit, keyirapan, wey me kalised. ⁵ Inlelampesan key, imprisu key, insesamuk key te mangune-kune, subla-subla ka peggimu ney, kulang ka peglipereng ney, wey egmanggutasan key. ⁶ Impakita ney man-e ne suluhuanen key

iya te Manama pinaahi te malinis ne peg-ugpe ney, te katuenan ney, te pegpariralem ney, te ke-upiya ney diye te дума, te keyid-u ne imbehey te Panisingan te Manama, te malehet ne geyinawa, ⁷ te pegwali ney te kamalehetan, wey te geem te Manama ne impapitew rin pinaahi kanami. Im-behayan key man-e te Manama te pegkamatareng isip panganiban ne egpekeiling te sundang wey kalasag ney. ⁸ Isip suluhuanen te Manama, sengekakuwa ne egdayanen key te me etew wey sengekakuwa ne eglemetan key. Sengekakuwa ne eglalahan key te mareet, wey sengekakuwa ne meupiya ka iglalag kanami. Due egkahi ne me ubaten key minsan malehet ka eglalahen ney. ⁹ Kahiyen ne ware key kun neileyi, piru neilaan key red te дума. Egkengammatey key kun e, piru mannekal key pad. Minsan ke egpanlampesan key, piru ware key red himatayi. ¹⁰ Minsan ke due me kalaggew ney, piru egkahale key red. Minsan ke egkaayu-ayu key, piru masalig ka imparatu ney. Minsan ke hendue te ware karatuan ney, piru due langun kayi te kanami.

¹¹ Pinalangge ne matig-Kurintu, ware heles te peglalag ney kaniyu, wey amana ney geyinawei sikaniyu. ¹² Kene ne kulang ka peggeyinawa ney kaniyu, ke kene, sikaniyu ka kulang ka peggeyinawa kanami. ¹³ Purisu, egpakiglalag a kuntee kaniyu iling te malehet ne me anak ku. Ne keilangan ne eggeyinawaan key nikaniyu iling te peggeyinawa ney kaniyu.

Kene kew sabeka te seeye se kene egpalintutuu

- 14 Kene kew sabeka te seeye se kene egpalintutuu. Su kene iya egkaayun ne egkasabeka ka matareng wey ka mareet se pegbebatasan, wey kene egkaayun ne egpekegduma ka malayag te marusilem. 15 Si Kristu wey si Meibulan, kene iya egkaayun ne egpekeg-uyun, ne iling naan ded degma ka migpalintutuu te seeye se kene egpalintutuu. 16 Kene iya egkaayun ne egpekeg-uyun ka diyus-diyus te sika se ugpaan te Manama. Ne sikanta ka ugpaan te manekal ne Manama. Sumale te ingkahi te Manama, Eg-ugpa a diye te kandan wey egduma a kandan. Egkeyimu a ne Manama ran,
wey egkeyimu sikandan ne keet-etawan ku.”
- 17 Purisu migkahi ka Magbebaye ne Manama,
“Pariyu kew kandan wey kene kew duma te me etew ne kene egpalintutuu keddiey.
Kene kew samsam te sika se in-isip ne malindit,
wey egdawaten ku sikaniyu.
- 18 Kahi te Magbebaye ne Manama ne Amana ne Maresen,
Egkeyimu a ne Amey niyu,
wey egkeyimu kew ne me anak ku.”

7

1 Me pinalangge, puun su insaaran ki te Manama te iling due, keilangan ne eg-engkeran ta ka minsan nekey ne in-isip ne egpakamalindit te lawa ta wey te suman-suman ta. Ne keilangan ne

---

6:16 1Kur 3:16; 6:19; Lib 26:12; Isi 37:27. **6:17** Isa 52:11. **6:18** 2Sam 7:14; 1Kru 17:13; Isa 43:6; Hir 31:9.

due pegkaaldek ta te Manama, wey egpakannekal ki ne egmatulus ka peg-ugpe ta.

Ka kalahale ni Pablu

² Geyinawei key nikaniyu. Ware key nekeyimu te mareet diye te minsan hentew, wey ke migdereet naa wey ke migpanlupig naa te minsan hentew. ³ Kene ne iyan ku inlalag te iling kayi ne menu egbayungan ku sikaniyu, su nakahi kud e dengan ne eggeyinawaan ney iya sikaniyu minsan pad ke egpatey key e duma kaniyu wey se kene pad. ⁴ Amana ne dakel ka pegsalig ku kaniyu, wey amana ku ipegasal sikaniyu. Amana a naliwang wey nahale-gale taliware te me keyirapan.

⁵ Su minsan te pegginguma ney diye te Masidunya, ware key red nekeyimmeley tenged te keyirapan ne nabayaan ney. Due egmeeg-ehetey te minsan hendei, wey miggingumaan key e te liyas. ⁶ Piru ka Manama ne iyan migliwang te seeye se nalaggew, ka migliwang kanami pinaahi te peggendini ni Titu. ⁷ Ne kene de ne ka pegginguma rin ka nakapaliwang kanami, ke kene, sika degma se pegliwang ne naangey rin puun kaniyu. Amana a nahale-gale te ingguhuran key nikandin ne amana kew kun egkeupian ne egpakigkita keddi, wey nekegsendit kew kun e te mareet ne hinimuwan niyu, wey egkabagget kew kun ne egpangabang keddiey.

⁸ Su minsan ke nakapalaggew kaniyu ka surat ku, wara a nekegsendit te pegsurat ku due. Piru ka malehet, nekegsendit e red te an-anayan su nakita ku ne nakapalungku ka surat ku kaniyu minsan

mahaan de. ⁹ Piru kuntee, nahala ad e, ne kene ne tenged su miglungku kew, ke kene, tenged su neyimu sika ne egpuunan ne mig-inniyug kew e te sale niyu. Su ka peglungku niyu, pegbuut sika te Manama, purisu ware nakarereet kaniyu seeye se sulat ku. ¹⁰ Su ka peglungku ne pegbuut te Manama, egpakapeinniyug te sale wey egpakanulud diye te kaluwasan, ne kene ne eleg sika ne egsenditan. Piru ka peglungku te etew ne ware nekeila te Manama, eg-uyan te kamatayen ne ware egtamanan. ¹¹ Tengtengi niyu ka meupiya ne migpangkusan te peglungku niyu ne pegbuut te Manama. Su kuntee, egkabagget kew e wey egmaahet e ne egpawitew ne eleg iya ka innimu niyu. Nabelu kew tenged su neyilawan kew wey naaldeh kew ne kema ke eglepparan kew. Amana kew iya egkeupian ne egpekeg-uli ka meupiya ne geyinawa ta, egkabagget kew ne egpakigkita keddiey, wey andam kew ne egparusaan seeye se nakasale. Te langun ne innimu niyu, impakita niyu ne ware iya igkabayung kaniyu iling te nakahi e due te kewun-aan.

¹² Purisu, insulat ku ka seeye ne sulat ne kene ne tenged te etew ne nakasale, wey ke sikan naa se neyimuwan din te sale, ke kene, eyew igpawapitew niyu diye te tangkaan te Manama ke kamenu iya karakel ka peggeyinawa niyu kanami.

¹³ Purisu naliwang key.

Ne timul pad te igkaliwang ney, amana key nahale te nakita ney ne amana degma nahale si Titu, tenged su migmaawang ka geyinawa rin pinaahi kaniyu langun.

¹⁴ Impegasal ku sikaniyu diye te kandin wey

wara a nikaniyu peyilawi. Ka langun ne inlalag ku kaniyu, malehet iya. Te iling due ne paahi, napa-malehetan en iya ne malehet ka imepgasal ney diye ki Titu. ¹⁵ Purisu natimulan ka geyinawa rin kaniyu, su nakasuman-suman sikandin ne migtuman kew langun te pegpanulu din wey te pegalumama niyu degma kandin duma te pegtahud wey pegkaaldeki niyu. ¹⁶ Amana a nahale kuntee tenged su egkasalihan kud amana sikaniyu.

8

Ka peggibahet te pegbehey ne kene egpalehed

¹ Me suled, egkeupian key ne egpakataha kew meyitenged te keupiya wey keyid-u te Manama diye te me punduk te migmalintutuu diye te Masidunya. ² Minsan ke in-el-elehan sikandan pinaahi te masumpit ne keyirapan, piru subla ka kahale dan. Ne puun due, subla-subla ka pegbehey ran minsan amana sikandan egkaayuyu. ³ Egpakamemalehet a ne kene de ne iyan dan imbehey ka egkeelehan dan, ke kene, ka subla pad te egkeelehan dan te pegbehey, wey innimu ran sika sumale te pegbuut dan. ⁴ Amana mighangyu sikandan kanami ne egbehayan ney sikandan te kaayunan ne egpakabulig te keet-etawan te Manama. ⁵ Ne ka neyimu ran, labew pad te in-iman-iman ney. An-anayan, imbehey ran ka pegkeetew ran diye te Magbebaye, ne nataman, kayi degma te kanami sumale te pegbuut te Manama. ⁶ Purisu imbanasalan ney si Titu ne eglibed due te kaniyu wey eg-impusan din ka nabunsuran din e ne himu

ne peglimud te igbulig niyu te duma. ⁷ Na, datu kew e te langun-langun de iya—te pegpalintutuu niyu, te pegpanulu niyu, te katuenan niyu, te kaahet-ahet niyu, wey te peggeyinawa niyu te duma—purisu neupian key degma ne igpakita niyu ka subla-subla ne pegbehey niyu.

⁸ Kene ne iyan ku inlalag kayi ne menu egsuhu a kaniyu, ke kene, ingguhud ku re kaniyu ka kaahet te duma ne etew te pegbulig te duma, su eyew egkapamalehetan niyu degma ne malehet e ka geyinawa niyu. ⁹ Su nakanengneng kew e te keupiya wey keyid-u te Magbebaye ta ne si Hisu Kristu. Minsan datu sikandin, piru migpeyimu sikandin ne egkaayu-ayu su eyew pinaahi due, egkaratu kew.

¹⁰ Ne seini ka tambag ku meyitenged due: meupiya pad ke eg-impusan niyu ka nabunsuran niyu ne pegbehey te miglihad ne leg-un. Sikaniyu ka an-anayan ne miggimu te iling due wey ka nekewun-a ne egkeupian ne eggimu te iling due.

¹¹ Sikan naa, ipabulus niyu iya sika. Meupiya perem ke egmaahet kew ne eg-impus due iling te kaahet niyu te pegbunsud niyu. Behey kew te minsan nekey sumale ke nekey ka egkeyimu niyu. ¹² Su emun ke maahet kew iya ne egbehey, egdawaten te Manama ke nekey ka igkabehey niyu. Kene sikandin eg-iman-iman ne egbehey kew te ware due te kaniyu.

¹³ Kene ne iyan ku igpasabut due ne eyew egpekeyimmeley te kalised ka duma pinaahi te pegbehey niyu taheed mule ne egkeyirapan kew e, ke kene, eyew egpekeg-iling kew re langun ne kene egkeyirapan. ¹⁴ Kuntée, dakel ka due te kaniyu, ne

eleg de iya ne egbulig kew te seeye se egkeilangan, su eyew egkabulihan kew degma keureme ke due keilangan niyu, eyew egpekeg-iling kew re langun ne kene egkeyirapan. ¹⁵ Sumale te nasulat te Kasulatan ne miggenendue,
 “Seeye se dakel se nalimud, ware nasubleyi,
     ne seeye se deisek de se nalimud, ware naku-
     langi.”

Si Titu wey ka me duma rin

¹⁶ Migpasalamat a te Manama su imbehayan din si Titu te kaahet ne iling te keddiey eyew te pegbulig kaniyu. ¹⁷ Mig-uyun sikandin te hangyu ney ne eggendue te kaniyu. Piru ka malehet, tapey e sikandin eaheti ne egbulig kaniyu, wey egkeupian ne eggendue. ¹⁸ Due suled ta ne igparuma ney ki Titu. Mabantug sikandin diye te langun ne migmalintutuu tenged te pegwali rin te Meupiya ne Panugtulen. ¹⁹ Timul pad due, inalam sikandin te migmalintutuu ne egparumeen kanami te hipanawan eyew eg-uyan te seini se igbulig te seeye se egkeilangan. Innimu ney sika eyew egkasaye ka Magbebaye wey igpakapakita ney ne egkeupian key iya ne egbulig.

²⁰ Amana key mig-ayad-ayad ka egpangangey te seini se dakel amana ne igpamehey niyu eyew ware igkabayung kanami. ²¹ Su egkeupian key ne eleg iya ka eggimuwen ney diye te tangkaan te Magbebaye wey diye degma te tangkaan te me etew.

²² Ne due lein ne suled ta ne igparuma ney kandan. Malasi ney e sikandin neel-elehi te masalig

ne paahi, wey nakita ney ne amana iya sikandin maahet ne egbulig, ne labi en iya kuntee tenged su dakel amana ka pegsalig din kaniyu. ²³ Ne meytenged ki Titu, duma ku sikandin te himu te pegbulig kaniyu. Ne meytenged te seeye se me duma rin ne me suled ta te pegpalintutuu, sikan-dan ka impeuyan te migmalintutuu. Egmabantug si Kristu tenged te eggimuwen dan. ²⁴ Purisu ipakita niyu kandan ka geyinawa niyu, wey pa-maleheti niyu diye te migmalintutuu ne malehet ka impeggasal ney meytenged kaniyu.

9

Ka igbulig diye te migmalintutuu

¹ Na, kenad e ne keilangan ne egsulatan ku pad sikaniyu meytenged te sika se igbulig te keet-etawan te Manama diye te Hirusalim. ² Nakataha a ne amana kew iya ne maahet ne egbulig, wey impeggasal kud e sika diye te matig-Masidunya. Ingguhuran ku sikandan te puun pad te migli-had ne leg-un, andam kew e ka matig-Akaya ne egbulig. Ne puun due, egkeupian e degma ne egbulig ka kasuluhan kandan. ³ Piru igpeuyan ku seini se me suled ta te pegpalintutuu eyew kene egkeyimu ne ware karuan te impeggasal ney meytenged kaniyu, wey eyew egpakaandam kew te igbulig niyu sumale te ingkahi ku kandan. ⁴ Ne emun ke due egduma keddiey ne matig-Masidunya, ne egpakakita ne kene kew ne andam, egkeyilawan key en iya tenged su mig-iman-iman key ne nakaandam kew e, ne labew kew en iya degma ne egkeyilawan! ⁵ Purisu nasuman-suman

ku ne keilangan ne egbanasalan ku ka me suled ta ne egpewun-een kud due te kaniyu eyew egbulig egpanlimud te insaad niyu ne panalangin, eyew tapey e egkaandam te peggenduen ku. Piru egkeupian a ne egbehey kew due ne kaniyu iya ne pegbuut, kene ne puun de su napehes kew.

⁶ Sumsamana niyu seini: ka egpamula te deisek, deisek de degma ka egkahaani. Ka egpamula te dakel, dakel degma ka egkahaani. ⁷ Purisu ka tagse sabeka, keilangan ne egbehey sumale ke nekey ka nasuman-suman din, ne kene sikandin egkalaggew wey egsuman-suman ne napehes de, su eggeyinawaan te Manama seeye se egbehey ne due kahale. ⁸ Ka Manama ka egpanalangin kaniyu te subla-subla eyew kene kew egkaawaan te minsan ken-u te langun ne keilangan niyu, wey eyew egpakabulig kew pad te duma. ⁹ Sumale te nasulat te Kasulatan,

“Amana ne dakel ka imbehey rin diye te egkaayu-ayu,

wey kene egkalingawan ka katareng din te minsan ken-u.”

¹⁰ Ka Manama ka egbehey diye te me talag-pamula te beni wey te egkakeen, wey sikandin ded degma ka egbehey wey egpamasalig ke nekey ka due te kaniyu eyew egkatimulan pad ka ke-upiya niyu te pegbehey. ¹¹ Igparatu kew layun te Manama eyew mabehey-behey kew te langun ne timpu. Ne masalig ka egpasalamat te Manama tenged te egkarawat dan ne igpeuyan niyu kanami. ¹² Ne tenged te seini se pegbehey niyu, egkabulihan te keilangan dan seeye

se keet-etawan te Manama, wey egmasalig pad degma seeye se egpasalamat te Manama. ¹³ Ne seini se eggimuwen niyu, egkapamalehetan ne malehet ka pegpalintutuu niyu wey egkabantug ka Manama, tenged su egkakita ran ne mig-ikul kew te in-angken niyu ne Meupiya ne Panugtulen meytenged ki Kristu. Egsayeen dan man-e ka Manama tenged su mabulig-bulig kew kandan wey diye degma te minsan hentew. ¹⁴ Eg-ampu sikandan kaniyu wey amana degma egkeupian ne egpakigkita kaniyu tenged te kein-inuwan ne keupiya wey keyid-u te Manama ne imbehey rin kaniyu. ¹⁵ Egpasalamatan ta ka Manama tenged te dasag din ne kene egkabayaran.

10

Ka pegpangatarengan ni Pablu meytenged te katenged din

¹ Sikeddiey si Pablu, ka egkekahiyen ne liyasen ke due te tangkaan niyu, piru wey kun de mabulut ke diye te mariyu. Ne kuntee, pinaahi te pegpariralem wey keyid-u ni Kristu, ² egbanasalan ku sikaniyu ne emun ke duen a te kaniyu, kene perem ne keilangan ne egmabulut a te seeye se migbayung ne kalibutanen kun ka pegbebatasan ney wey ka katuyuan ney. ³ Su minsan ke etew key re, piru kene key egpakig-ehet te etew-etew re ne paahi. ⁴ Su ka me panganiban ne eggamiten ney te egpakig-ehet, kene ne panganiban kayi te ampew te tane, ke kene, sika se maresen ne panganiban te Manama ne egpakarereet te seeye se egsupak kandin. Egdereetan ney ka kene ne

malehet ne pegpangatarengan te me etew, ⁵ wey ka igpeggasal ran ne egpakabalabag te peg-ilaran te Manama eyew egkabalbalawan ka sumansuman dan sumale te igkeupii ni Kristu. ⁶ Ne emun ke egkapamalehetan ney e ne eleg en iya ka pegtuman niyu ki Kristu, egparusaan ney e seeye se ware migtuman.

⁷ Ka seyyup niyu su iyan niyu re egtengtengan ke nekey ka egkakita niyu. Ke duen ma amana engangen ne sakup e sikandin ni Kristu, keilangan ne eg-isipen din ne sakup key e degma ni Kristu iling kandin. ⁸ Su minsan ke subla ka pegpeggasal ku meyitenged te katenged ney, piru kena a egkeyilew, su ka Magbebaye ka migbehey kanami due eyew te peglig-en kaniyu, ne kene ne pegdereet kaniyu. ⁹ Kene niyu sumsumana ne egginaldeken ku sikaniyu te me sulat ku. ¹⁰ Su due egkahi ne wey e kun de mabulut wey egpehes ke diye te me sulat ku, piru mahuye e kun ke duen a, wey ware kun karuan te egmanlalahen ku. ¹¹ Keilangan ne egkanengnengan te sika ne me etew, ne seeye se insulat ney te timpu ne ware key due, eggimuwen ney iya ke duen key.

¹² Kene key egpaalag-alag eggukum wey egpegiling te pegkeetew ney te seeye se me etew ne migpeggasal te pegkeetew ran wey kene key degma eggukum kandan. Su hendue te kulang ka katuenan dan! Miggimu sikandan te kandan mismu ne sekeranan eyew te pegseked wey peggukum te pegkeetew ran. ¹³ Piru sikanami mule, kene key egpasubla egpeggasal, su iyan ney re mule igpeggasal ka himu ne impeyimu te Manama kanami, ne nalagkes en iya kayi ka himu

ney due te kaniyu. ¹⁴ Kene key degma egpasubla egpeggasal kaniyu meyitenged te himu ney due te kaniyu, tenged su sikanami ka an-anayan ne nekeendue te kaniyu ne migwali te Meupiya ne Panugtulen meyitenged ki Kristu. ¹⁵ Kene key degma egpasubla egpeggasal te himu ne neyimu te дума ne etew. Piru egpallateng key ne egtulin pad ka pegpalintutuu niyu wey egkatimulan pad degma ka himu ney due te kaniyu ne imbehey te Manama. ¹⁶ Pegkapenga due te kaniyu, egpakawali key e te Meupiya ne Panugtulen diye te дума ne me inged ne mariyu kaniyu. Kene key egkeupian ne iyan ney igpeggasal ka himu te дума ne etew diye te me inged ne imbehey te Manama kandan.

¹⁷ Piru sumale te nasulat te Kasulatan, “Ke due egpeggasal, keilangan ne ka Magbebaye ne Manama ka igpeggasal rin.” ¹⁸ Su kene igkahale te Magbebaye ka etew ne egdayan te kandin mismu ne pegkeetew, ke kene, sika se etew ne egdayanen din.

11

Si Pablu wey ka kene ne malehet ne me apustulis

¹ Kene kew pa ubag kapeleyi keddiey minsan ke henduen a te ungel. Antusa niyu pa! ² Egpangalikud a kaniyu iling te pegpangalikud te Manama kaniyu. Nekeiling kew te sabeka ne mengebay ne ware pad neyilabeti ne intahahe kud ne igpaasawa te sabeka ne lukes ne iyan si Kristu. ³ Piru egkaaldekan a su kema ke egkalimbungan kew, iling ki Iba te inlimbungan te uled,

wey egkaawe e ka mapahetpet wey malehet ne geyinawa niyu ki Kristu. ⁴ Su egdawat kew te minsan hentew ne egmangendue te kaniyu ne egwali te lein ne Hisus, kene ne iling te inwali ney. Egdawat kew man-e te panisingan ne lein te narawat niyud e. Ne egdawat kew man-e te Meupiya kun ne Panugtulen ne kene ne iling te narawat niyud e. Mahaan kew re egkeuyan!

⁵ Migpalintutuu a ne kena a egkeengkeran te seeye se egkahi ne labew kun sikandan ne me apustulis. ⁶ Minsan pad ke kena a egkateu ne eglalag-lalag, piru kene ne kulang ka katuenan ku. Impapitew ney seini due te kaniyu te minsan nekey ne paahi.

⁷ Nakasale e naa te pegpariralem ku te pegkeetew ku tenged te pegwali ku te Meupiya ne Panugtulen ne ware migpabayad su eyew re egkatahud kew? ⁸ Taheed te miggimu a due te kaniyu, imbulihan a te lein ne punduk te migmalintutuu. Ne hendue te intakawan ku sikanandan su migdawat e ma te keuyahan ku ne egpuun kandan eyew egpakabulig a kaniyu. ⁹ Su minsan ware egkeyimu ku te duen e pad te kaniyu, wara a migbuyu te minsan hentew kaniyu. Su ka migmalintutuu e ne egpuun te Masidunya ka migbehey keddiey te langun ne keilangan ku. Wara ad iya migpabulig kaniyu, wey minsan keureme, kene ku eggimuwen sika. ¹⁰ Ware egpakapeengked keddiey te pegpeggasal ku meyitenged due, tenged su kena a iya egpabulig kaniyu wey te minsan hentew diye te Akaya. Malehet seini se eglalahren ku iling kalehet

te eglalahren ni Kristu. ¹¹ Mani buwa te wara a migpabulig kaniyu? Puun buwa su ware ku geyinawei sikaniyu? Nakataha ka Manama ne inggeyinawaan ku iya sikaniyu!

¹² Egpabulus a ne kene egbuyu te tabang kaniyu su eyew egkasanggal e seeye se egpaw-pitew re ne me apustulis ne egpegasal ne nekeg-iling kun de ka himu ran te kanami. ¹³ Su ka seeye ne me etew, kene ne malehet ne me apustulis, ke kene, talaglimbung de sikandan wey egpaw-pitew re ne me apustulis kun ni Kristu. ¹⁴ Ne kene ne kein-inuwan sika, su minsan si Meibulan, egpaw-iling sikandin te masil-ew ne panalihan te Manama. ¹⁵ Sikan naa, kene degma ne kein-inuwan ke egpaw-iling ka me suluhuanen din te me suluhuanen te matareng ne Manama. Piru te katammanan, egparusaan sikandan sumale te hinimuwan dan.

Ka pegpegasal ni Pablu meytenged te peg-antus din

¹⁶ Egliberen ku te egkahi, keilangan ne ware sabeka ne egsuman-suman ne ungel a. Piru ke iling ma due ka suman-suman niyu keddi, antuse e pa nikaniyu te egpaw-ning su egpegasal e pad ubag te minsan deisek de. ¹⁷ Seini se pegpegasal ku, kene ne diye egpuun te Magbebaye, ke kene, innimu ku re seini isip egkeungel. ¹⁸ Ne puun su masalig due te kaniyu ka egpegasal iling te eggimuwen te me etew kayi te kalibutan, egpegasal ad e degma. ¹⁹ Ew matagseb kew bes iya su egkahale kew re iya ne eg-antus te me ungel! ²⁰ Eg-antus kew re iya ne eg-uripenen

nikandan, egkuen ka langun ne kaniyu, eglimbungan, egpabekalan te pakpak dan, wey egtagpien nikandan. ²¹ Egkeyilew a ne eg-angken ne egliyasen key ne eggimu te iling due! Piru ke duen ma egpaalag-alag egpeggasal te minsan nekey—egpeggasal a degma minsan ke egpekeiling te ungel ka peglalag-lalag ku. ²² Egpeggasal sikandan ne Hibruwanen? Ti, iling e red degma. Egpeggasal sikandan ne kabuhalan ni Israil? Iling e red iya degma. Egpeggasal sikandan ne kabuhalan ni Abraham? Ti, iling e red iya man-e. ²³ Me suluhuanen naa sikandan ni Kristu? Henduen a te egbusawen ka eglalag te iling kayi, piru meupiye e pad ne suluhuanen kuntere kandan! Subla pad ka keddiey ne peggimu, malasi e pad egkaprisu, kamasalig a lelampesi, wey kamasalig a perem namatey. ²⁴ Kalalimma a lelampesi te karumaan ku ne me Hudiyu te tigtatelu ne pulu wey siyam (39) ne lampes. ²⁵ Katatelu a lelampesi te matig-Ruma te tuked; kasabeka a bebatuwa, katatelu perem nalened ka barku ne in-unturan ku, wey due timpu ne nalened-lened a diye te dahat te senge karusileman wey senge kaaldew. ²⁶ Te me hipanawan ku, masalig ka me karereetan ne egkabayaan ku: me baggiyu, me takawen, me karumaan ku ne me Hudiyu wey te kene ne me Hudiyu, diye te me siyudad, diye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan, diye te dahat, wey diye te me suled ta te pegpalintutuu ne kene bes ne malehet. ²⁷ Mangune-kune ka peggimu ku taman te nabeley a, malasi ne kena a egpakalipereng,

---

11:23 Him 16:23.   **11:24** Diy 25:3.   **11:25** Him 16:22; Him 14:19.   **11:26** Him 9:23; Him 14:5.

eggutasan a wey egkammaraan. Malasi ne ware egkakeen ku, wey egkaagsilan a tenged su kulang ka kumbale ku. ²⁸ Ne timul pad due, tagse aldew, amana a egkabehati te keugpe te me punduk te migmalintutuu. ²⁹ Ke due egmahuye, egkaheram ku degma ka kahuye din. Ne emun ke due neuyan te sale, egmangebhel-ebhel ka langet ku.

³⁰ Kena a egkeupian ne egpeggasal, piru emun ke keilangan ne eggimuwen ku sika, iyan ku re igpeggasal ka kahuye ku. ³¹ Nakataha ka Manama wey Amey te Magbebaye ne si Hisus ne kena a eg-uubat. Egdayanen sikandin te ware egtamanan. ³² Te diye e pad te Damasku, impatamengan te gubirnadur ne sakup ni Hari Aritas ka gumawan te siyudad eyew te pegdakep keddiey. ³³ Piru intetahu a mule te liyang wey intutuntun a diye te bintana te alad te siyudad ne matikang wey makepal, wey nakapallahuy e red kandin.

12

Ka impakita te Manama ki Pablu

¹ Keilangan ne egpabulus a iya ka egpeggasal minsan ware egkaangey ku rue. Igpangguhud ku ke nekey ka impakita wey impataha te Manama keddiey. ² Due etew ne neila ku* ne migpalintutuu ki Kristu ne imbatun diye te igkatelu ne langit, me sapulu e wey hep-at (14) ne leg-un ka miglihat

---

11:32 Him 9:23-25. * **12:2** Ka etew ne egkahiyen ni Pablu kayi, sika se kandin mismu ne pegkeetew. Piru egkeepes sikandin ne egpeggasal te pegkeetew rin, purisu in-iling din de due te eglalag. Emun ke egbaseen ta ka v1, v6 wey v7, klaru ne sikandin mismu ka igpasabut din due.

puun kuntee. Wara a nakataha ke imbatun naan iya ka lawa rin wey ke panisingan din de, ka Manama re ka nakanengneng. ³ Eg-abayan ku te egkahi, nekeila a ke hentew-a etawa sika, piru wara a nakataha ke nekey-a ka imbatun, lawa rin naa wey ke panisingan din de, ka Manama re ka nakanengneng. ⁴ Iyan ku re natahaan ne imbatun iya sikandin diye te ugpaan te Manama, ne taheed te diyad e sikandin, due narineg din ne kene egkaayunan te eglalag, wey ware degma ituhut ne igpepangguhud. ⁵ Purisu egpeggasal a meytenged te sika ne etew, piru kena a egpeggasal meytenged te pegkeetew ku, ke kene, sikan de se kahuye ku. ⁶ Piru, emun ke egkeupian a perem ne egpeggasal, di, kena a egkeyimu ne ungel su malehet ma ka igpangguhud ku. Piru ware ku himuwa sika, tenged su kena a egkeupian ne matikang ka pegtengteng niyu keddi du te sika se egkakita niyu wey egkarineg niyu ne eglalahren ku.

⁷ Piru eyew kena a egpabekal te pakpak ku tenged te kein-inuwan ne nakita ku, imbehayan a te duhi ne inggamit ni Meibulan te pegbayad-bayad keddiey eyew kena a egpakapeggasal. ⁸ Katatelu a mighangyu te Manama ne eg-aween din e sika, ⁹ piru migkahiyen a nikandin, “Eleg e ka pegbulig ku keykew su egkakita ka geem ku due te kahuye nu.” Sikan naa ka amana a egkahale ne egpeggasal meytenged te kahuye ku, su eyew ka geem ni Kristu, egweil kayi te keddiey. ¹⁰ Purisu, egkabennalan ad e te me kahuye ku, te peglemet keddi, te keyirapan ku, te pegbayad-bayad keddi, wey te kalised ku tenged ki Kristu. Su emun ke

mahuya a, nasi e naan manekal.

Ka pegkasasew ni Pablu te matig-Kurintu

¹¹ Impehes a nikaniyu ne egpeggasal iling te egkeungel-ungel. Eleg perem ne egdayanen a nikaniyu, su minsan ware iya karuan ku, kene e red degma ne ubus te seeye se egkahi ne labew kun sikandan ne apustulis. ¹² Te timpu ne duen e pad te kaniyu, nakita niyud e ne malehet a iya ne apustulis, impeuyan a mismu te Manama. Su innimu ku te mapariralemen ka me kein-inuwan wey me palinneu due te kaniyu. ¹³ Ka innimu ku due te kaniyu, iling ded te innimu ku diye te duma ne punduk te migmalintutuu, gawas de te wara a mule migpabulig kaniyu. Pasayluwe e re te seyyup ku!

¹⁴ Na, seinid e ka igkatelu ne timpu ne andam a ne eggendue te kaniyu. Ne kena a egkeupian ne egpabulig kaniyu, su kena a egkeinniyat te me karatuan niyu, ke kene, sikaniyu mismu ka igkeinniyat ku. Su kene ne iyan eg-uyag te iney wey amey ka me anak, ke kene, ka iney wey amey ka eg-uyag te me anak dan. ¹⁵ Egkahala a ke igpakabehey ku ka karatuan ku wey ka kanekal ku eyew te pegbulig kaniyu. Piru minsan pad ke indakelan ku sikaniyu te geyinawa, mani buwa mule te deisek de ka geyinawa niyu keddi?

¹⁶ Due duma ne eg-uyun ne wara a neyimu ne mabehat due te kaniyu. Piru due migkahi ne maalistu e kun wey miglimbungan ku kun sikaniyu. ¹⁷ Piru te nekey ne paahi? Inlupihan kew te seeye se impeuyan ney due te kaniyu? ¹⁸ Imbanasalan ku si Titu ne eggendiye te kaniyu,

wey imparumaan ku sikandin te suled ta te pegpalintutuu. Ne kene kew egpakakahi ne inleig-leig kew nikandin, wey ke ware nekeg-iling ka himu ney wey ka katuyuan ney.

¹⁹ Kahiyen niyu buwa ne iyan ney iglalag te iling due ne menu egpangatarengan key? Kene ne iling due! Me pinalangge, sikanami se nasabeka due ki Kristu, eglalahan ney sikaniyu kayi te tangkaan te Manama ne ware lein ne tuyu ney, ke kene, ka peglig-en de iya kaniyu. ²⁰ Egkaaldek a ne kema ke peggenduen ku, kene ku igkeupii ka eggimuwen niyu, wey kene niyu degma igkeupii ka keddiey ne eggimuwen. Egkaaldek a ne kema ke due egpeehetey, egpekeg-imma, egkabelu, egpalelehed, eg-iran-iran, egsesalupet, egpeggasal, wey due samuk. ²¹ Egkaaldek a man-e, su kema ke peglibed ku due te kaniyu, egpeyilawan a te Manama tenged kaniyu. Ne kema ke egpakasinehew a tenged su masalig ka nakasale dengan ne ware mig-inniyug te lilinditi ne hinimuwan dan, te pegpeyibhilabetey ran ne kene ne alunggun, wey te mekeyilew-hilew ne hinimuwan dan.

13

Ka katammanan ne pegpanulu wey pegpangemusta

¹ Seini ka igkatelu ne peggenduen ku te kaniyu. Ne sumale te nasulat te Kasulatan, “Ka minsan nekey ne sumbung, keilangan ne egkapamalehetan te daruwa wey ke tatelu naa ne talagpamalehet.” ² Tapey kud e panpanayi sikaniyu te

seeye se igkarangeb ne peggenduen ku. Ne kuntee, eg-abayan ku man-e te eglalag taheed te wara a due: kayi te peglibed ku man-e due, egparusaan ku iya seeye se nenakasale dengan, wey seeye degma se дума. ³ Eggimuwen ku seini su egkeupian kew ne egkapamalehetan ne diye iya egpuun te ki Kristu ka inlalag ku. Maresen sikandin wey kene ne mahuye ne egweil due te kaniyu. ⁴ Su minsan ke inlansang sikandin te krus tenged te kahuye din, piru neuyag sikandin tenged te geem te Manama. Ne sikanami degma, nakaheram key te kahuye tenged te pegsabeka ney kandin, piru tenged te geem te Manama, egkeuyag key дума kandin eyew egpakabulig kaniyu.

⁵ Ug-ugsiya niyu ka pegkeetew niyu eyew te pegtengteng ke malehet naan en iya ka pegpalintutuu niyu. Keilangan ne eg-el-elehan niyu ka pegkeetew niyu! Nakanengneng kew e ne duen e si Kristu te kaniyu, gawas de ke kene ne malehet ka pegpalintutuu niyu. ⁶ Eg-iman-iman a ne egkanengnengan niyu ne malehet a iya ne apustulis. ⁷ Eg-ampu key te Manama ne kene kew eggimu te mareet. Ne kene ne iyan ney ig-ampu te iling due ne menu egpapitew key ne migmalampusen ka himu ney due te kaniyu, ke kene, eyew egpekeyimu kew ke nekey ka eleg minsan ke henduen kun te kene key ne malehet ne apustulis. ⁸ Su kene key egpekeyimu te minsan nekey ne supak te kamalehetan, ke kene, sikan de iya se pegsawed te kamalehetan. ⁹ Su igkahale ney ke mahuye key ne manekal kew mule. Ne eg-ampu key ne egkabalbalawan ka pegbebatasan niyu eyew ware igkarew-ey. ¹⁰ Insulat ku seini te kene e

pad egpekeendue, su eyew pegginguma ku due, kena ad ne mapahenget ne eggamit te katenged ku ne imbehey te Magbebaye keddiey—katenged te peglig-en kaniyu, ne kene ne pegdereet kaniyu.

¹¹ Te katamanan me suled, kahale kew. Ay-ayari niyu ka pegbebatasan niyu wey sahipaa niyu ka hangyu ku. Sabeka kew wey ugpe kew ne malinawen. Ne emun ke eggimuwen niyu sika, ka Manama ne egpuunan te geyinawa wey keupianan ka egduma kaniyu.

¹² Pegpangemusteey kew ka tagse sabeka te peg-papitew ne migpaheyinaweey kew.*

Ne ka langun ne keet-etawan te Manama, eg-pangemusta degma kaniyu.

¹³ Ka keupiya wey keyid-u te Magbebaye ne si Hisu Kristu, ka geyinawa te Manama, wey ka pegsabeka niyu te Panisingan te Manama, egkaangken niyu langun.†

---

* **13:12** Te Grigu: matulus ne peggarek. † **13:13** Diye te duma ne sinulat, imbaad-baad ka birsikulu 12, neyimu e ne birsikulu 12 wey 13. Ne ka birsikulu 13, diyad e te birsikulu 14.

**Meupiya ne panugtulen: Bibliya ne
Matigsalug
NT in Manobo, Matigsalug**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Manobo, Matigsalug

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Manobo, Matigsalug

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
ab5069ba-a7e6-5f52-a27b-d031ad525738